

Elżbieta Matyaszevska,

historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, prowadzącego badania nad polskim życiem artystycznym drugiej połowy XIX

wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Historii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki

dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Podyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Od stycznia 2014 roku jest wiceprezesem lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki *„Wierzę w cuda nie od dziś”. Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkadziesiąciu publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

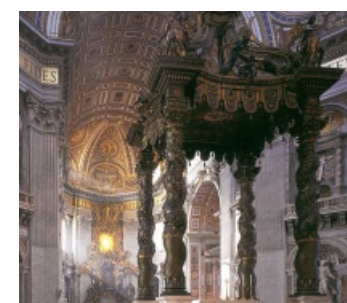
Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską

**Barokowy przepych
i potrydencki mistycyzm**

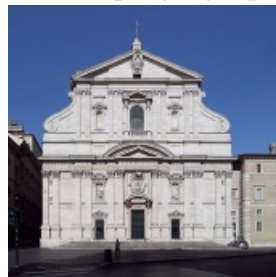
*Podró e w czasie,
czyli odkrywanie sztuki*

Zapraszamy

Pierwsze oznaki baroku pojawiały się w sztuce europejskiej w drugiej połowie XVI wieku, a za jego ojczyznę uważa się Włochy. Cechy szczególne nowego stylu, akcentującego malarskość form i komplikację kompozycyjną, atektoniczność brył oraz głębię przestrzeni, najlepiej widoczne są w dziełach architektonicznych. Najwspanialszymi budowlami były wówczas kościoły i pałace, choć wznoszono także okazałe klasztory i kamienice. W architekturze sakralnej najbardziej pożądanym planem był kształt krzyża łacińskiego, z szeroką, niezbyt długą nawą główną przesklepioną kolebką z lunetami, krótkim prezbiterium i potężną kopułą na skrzyżowaniu

nawy z transeptem. Zamiast naw bocznych najczęściej stosowano rzędy kaplic, połączonych ze sobą przejściami i otwartych na nawę główną. Za pierwowzór barokowej świątyni uchodzi rzymska siedziba zakonu jezuitów - kościół Il Gesu, którego rozwiązania przestrzenne, zaprojektowane przez Vignolę, powielano następnie w całej Europie. Zasadniczo architekturę barokową cechuje monumentalność i dynamika brył oraz przepych w dekoracji i ornamentyce. W budowlach, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz stosowano efekty światłocieniowe, uzyskiwane poprzez wygięcie elewacji, przerywanie gzymsów, spiętrzanie ciągów belkowań. Ściany były bogato zdobione sztukateriami i malowidłami, czę-

sto iluzjonistycznymi. Wśród architektów doby dojrzałego baroku szczególne miejsce zajmowali twórcy włoscy - Giovanni Lorenzo Bernini oraz Francesco Borromini. W okresie baroku nastąpił też wielki

rozwój urbanistyki, w efekcie czego powstawały owalne, okrągłe lub prostokątne place, od których rozchodziły się promieniście główne arterie. Wokół wielu rezydencji tworzone założenia ogrodowe w układzie osiowym, stanowiące nierozrwalną całość z imponującymi budynkami

W okresie baroku widoczny jest również wyraźny rozwój sztuki rzeźbiarskiej. Powstające wówczas rzeźby cechowała silna dynamika, patos i teatralność gestu oraz skłonność do ujmowania postaci w gwałtownym ruchu. W dziełach o tematyce religijnej często dążono do oddania silnych uczuć i stanów ekstazy.

W malarstwie barokowym współistniało kilka równoważnych nurtów - naturalistyczny, reprezentowany np. przez Caravaggia, klasycystyczny widoczny w dziełach Domenichina, kolorystyczny, wywodzący się z malarstwa weneckiego, mistyczno-symboliczny, dominujący zwłaszcza w krajach katolickich, rodzajowo-świecki, uprawiany głównie przez artystów działających w kręgach protestanckich oraz tzw. dworski, najłatwiej zauważalny w malarstwie francuskim.

W XVIII wieku późny nurt sztuki barokowej współistniał z formami rokoka, obecnego głównie w dekoracji wnętrz, rzemieślniczym malarstwie oraz drobnej rzeźbie o dynamicznych formach.

Spotkanie z historykiem sztuki dr Elżbietą Matyszewską

Barokowy przepych i potrydencki mistycyzm

Podró e w czasie, czyli odkrywanie sztuki

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 9 października 2014 r. o godz. 18.00

w Galerii Sztuki Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny